

A02-Blue

F-2025

भारतीय-विद्या-भवनम्, मुम्बई - ७

(सरल - संस्कृत - परीक्षा - विभागः)

संस्कृत-प्रारम्भः

SAMSKRITA PRARAMBHA

(समयः १०.३० तः १२.३०)

(पूर्णाङ्कः ५०)

सूचना : दो अङ्क सुलेख के लिए सुरक्षित हैं ।

(Two marks are reserved for good handwriting.)

प्र. १ . किन्हीं दो श्लोकों का अर्थ हिन्दी/अंग्रेजी/माध्यमभाषा में लिखिए ।

८

Write the meaning of any two verses in Hindi/English/Medium language.

- (१) अश्वं नैव गजं नैव व्याघ्रं नैव च नैव च ।
अजापुत्रं बलिं दद्यात् देवो दुर्बलघातकः ॥
- (२) वृथा वृष्टिः समुद्रेषु वृथा तृप्तस्य भोजनम् ।
वृथा दानं समर्थस्य वृथा दीपो दिवाऽपि च ॥
- (३) धनिकः श्रोत्रियो राजा नदी वैद्यस्तु पञ्चमः ।
पञ्च यत्र न विद्यन्ते न तत्र दिवसं वसेत् ॥

प्र. २ . किन्हीं आठ वाक्यों का अनुवाद हिन्दी/अंग्रेजी/माध्यमभाषा में कीजिए ।

८

Translate any eight sentences into Hindi/English/Medium language.

- (१) सः भोजनाय शीघ्रं गच्छति । (२) विपुलः प्रकाशः पवनः च आगच्छति । (३) यः शीतेन जलेन स्नानं करोति सः स्वस्थः भवति । (४) त्वं न क्रीडसि बालकेन सार्धम् । (५) फलानां रसः मधुरः शीतः च भवति । (६) ये जनाः लेखं न लिखन्ति ते केवलं वार्तादिकं कुर्वन्ति । (७) रामकृष्णः मम पुस्तकं तेन सह पठति । (८) तव गृहात् अहम् इदानीम् एव आगतः । (९) यदि तत्र गमिष्यामि तर्हि पत्रं लेखिष्यामि । (१०) कोमलानि पुष्पाणि वृक्षात् पतिष्यन्ति ।

प्र. ३ . (क) किन्हीं दो का सन्धि-विच्छेद कीजिए । Disjoin any two Sandhis.

२

- (१) अत्रागच्छति ।
- (२) सुरेन्द्रः ।
- (३) महैश्वर्यम् ।

(ख) किन्हीं दो की सन्धि कीजिए । Join the Sandhis of any two. २

(१) विद्या + अध्ययनम्। (२) महा + ऋषिः। (३) तव + एतत्।

प्र.४. किन्हीं आठ वाक्यों का संस्कृत में अनुवाद कीजिए । ८

Translate any eight sentences into Sanskrit.

(१) यदि वहाँ नाटक होगा तो मैं जाऊँगा (२) चपल बालक खेलता है। (३) स्वस्थ मनुष्य तेज चलता है। (४) बगीचे में फूल खिलते हैं। (५) मैं सूर्य की पूजा करूँगा। (६) वह नारंगी का मीठा रस पीता है। (७) कृष्ण का वस्त्र पीला है। (८) हम लोग प्रतिदिन शाम को भगवान की प्रार्थना करते हैं। (९) क्या तू प्रातःकाल देव की पूजा नहीं करेगा? (१०) तालाब में कमल होते हैं।

(1) If there will be drama, I will go. (2) Smart boy is playing.
(3) Healthy man walks fast. (4) The flowers bloom in the garden.
(5) I will worship the sun. (6) He drinks sweet juice of orange.
(7) Krishna's garment is yellow. (8) We worship god everyday in the evening. (9) Will you not worship in the morning? (10) There are lotus flowers in the pond.

प्र.५. किन्हीं चार लोकोक्तियों का अर्थ हिन्दी/अंग्रेजी/माध्यमभाषा में लिखिए । ४

Write the meaning of any four proverbs in Hindi/English/Medium language.

(१) अतिभारः पुरुषमवसादयति। (२) अग्निदाहादपि विशिष्टं वाक्पारुष्यम्। (३) नास्ति रत्नमखण्डितम्। (४) अप्राप्यं नाम नेहास्ति धीरस्य व्यवसायिनः। (५) नैकं चक्रं परिभ्रमति।

प्र.६. निर्देशानुसार रूप लिखिए । Give forms as directed.

(क) “तत् (पुल्लिङ्ग)” अथवा “युष्मद्” शब्द के रूप सभी विभक्तियों में लिखिए । ४

Write all declensional forms of the word ‘तत् (पुल्लिङ्ग)’ or ‘युष्मद्’.

(ख) ‘पठ्’ धातु के भविष्यत्काल अथवा ‘गम्’ (गच्छ) धातु के वर्तमानकाल के रूप लिखिए। ४

Write all the forms of the root ‘पठ्’ Present tense or ‘गम्’ in future tense.

प्र.७. किन्हीं चार रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए । Fill in the blanks any four. ४

(१)वहन्ति नद्यः। (२) यस्यास्ति वित्तं.....कुलीनः। (३) विरक्तस्य तृणं।

(४) जननीजनार्दनः। (५) लुब्धेन सञ्चितं विनश्यति।

प्र.८. निम्नलिखित वाक्यों में रेखांकित अशुद्ध पदों को शुद्ध कीजिए । ४

Correct the underlined incorrect words in the following sentences.

१) क्रीडाङ्गणे बालकाः सत्वरं धावति। (२) अहं कृष्णवर्णः न अस्ति। (३) बालकाः प्रातःकाले व्यायामं करोति। (४) असभ्याः सभायां न तिष्ठति।

